



VRIJEME TRAJANJA TESTA JE 180 MINUTA

Za vrijeme testa nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja.

Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet ili se direktno obraćati ocjenjivaču.

Test MORA biti ČITKO napisan hemijskom olovkom. Učenik/učenica može da piše ćirilicom ili latinicom, pisanim ili štampanim slovima, ekavskim ili ijekavskim izgovorom, jotovanom ili nejotovanom varijantom. Ako piše štampanim slovima, MORA istaći veliko slovo.

Test sadrži zadatke koji se rješavaju na jedan od sljedećih načina:

- zaokruživanjem broja ispred tačnog odgovora
- pisanjem kratkog odgovora
- pisanjem dužeg odgovora
- pisanjem funkcionalnog teksta
- pisanjem eseja

Uz test si dobio/dobila **list za odgovore** za zadatke višestrukog izbora.

Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo **prepišeš** svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s nula bodova:

- **ako je odgovor netačan**
- **ako odgovor na zadatak višestrukog izbora NIJE prenijet na list za odgovore**
- **ako je zaokružen ili napisan i tačan i netačan odgovor**
- **ako je nečitko napisan odgovor/esej**
- **ako je odgovor/funkcionalni tekst/esej napisan grafitnom olovkom**
- **ako funkcionalni tekst /esej NIJE napisan na predviđenom mjestu, već samo na listovima za koncept (pisanje koncepta nije obavezno)**

Ukoliko pogriješiš, prekriži i odgovori ponovo. Kad završiš, provjeri svoje odgovore.

Srećno!

Čak Fajneli – idealni čitalac

Čak Fajneli je vrli i izuzetno vrijedni član biblioteke *East Lake County Library* u gradiću Sorento (Florida). Gospodin Fajneli na prvi pogled čita bez nekog posebnog šablona, čita raznorazne knjige, od romana Džona Stajnbeka pa čak do dječije književnosti.

Interesantno je to što ovaj član biblioteke pročita neke knjige za samo nekoliko minuta, iznajmi ih i odmah vrati. Za devet mjeseci on je iz biblioteke uzeo 2.361 knjigu, čime je biblioteci podignuta kvota iznajmljivanja za 3,9 procenata.

Čak Fajneli postoji samo u administraciji biblioteke, i to samo u spisku članova, kako izvještava lokalni list *Orlando Sentinel*. Džordž Dore, direktor biblioteke, i njegov asistent Skot Amej su gospodinu Fajneliju dali adresu, falsifikovanu vozačku dozvolu i pustili ga da iznajmljuje knjige, a on ih je iznajmljivao mnogo. Na drugi pogled, primjećuje se da naizgled besmisleno iznajmljivanje knjiga ipak ima sistem. Fajneli se zanima samo za knjige koje dugo niko nije zapazio i koje uskoro čeka surova sudbina automatskog izbacivanja iz elektronskog sistema biblioteke.

Kada je nadzorni odbor biblioteke u decembru dobio anonimnu dojavu, otkriven je fantom biblioteke. Direktor biblioteke je suspendovan. Ipak, može se reći da je ovo bila pretjerana reakcija, jer je gospodin Dore spasavao knjige koje se u nekom dužem periodu nijesu čitale. To što se neke knjige malo čitaju, ne znači i da malo vrijede. Osim toga, praksa fantomskog čitaoca se sprovodi i u drugim američkim bibliotekama.

Kompjuterski sistem na osnovu kvote iznajmljivanja odlučuje da neka knjiga treba da se izbacuje iz ponude. Tako se stotine hiljada knjiga baci u korpu za smeće. Prosječan čitalac danas čita samo knjige koje imaju dobar marketing, pa se često ono što nije bestseler iz biblioteka izbacuje. Međutim, te iste knjige koje biblioteke bacaju, često kasnije moraju ponovo da nabave kada iz nekog razloga poraste potražnja za njima. Prije dvadeset godina objavljen je roman naučne fantastike pod imenom *Bellwether* autorke Koni Vilis. U njemu je riječ o naučnici koja u regionalnoj biblioteci proučava trendove i uspijeva da prije svih shvati koje će knjige biti popularne u predstojećem periodu. Možda je i direktor biblioteke poučen višegodišnjim iskustvom znao da će knjige koje spasava fantom nekada opet biti popularne.

Da li je ovaj direktor Robin Hud ili možda Don Kihot biblioteka, ostaje na nama da odlučimo.

(priredeno prema tekstu preuzetom sa: <https://kultivisise.rs/fantomski-citalac/>)

1. Da bi spasili dugo neiznajmljene knjige od apsolutnog zaborava, direktor biblioteke i njegov asistent su:

1. izmislili fiktivnog čitaoca Čaka Fajnelija
2. nagovorili Čaka Fajnelija da iznajmljuje određene knjige
3. dopustili Čaku Fajneliju da sa lažnim dokumentima iznajmljuje knjige
4. unajmili Čaka Fajnelija da napravi kompjuterski program za spasavanje knjiga

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

2. Na osnovu čega kompjuterski sistem vrši selekciju izbacivanja knjiga?

1 bod

3. Pozivajući se na tekst, napiši u čemu se ogleda paradoksalnost bacanja knjiga.

1 bod

4. Koristeći dati tekst, dokaži da naučna fantastika postaje realnost.

2 boda

5. Tekst se završava rečenicom: „Da li je ovaj direktor Robin Hud ili možda Don Kihot biblioteka, ostaje na nama da odlučimo“.

Obrazloži svoje mišljenje da li je direktor biblioteke Robin Hud ili Don Kihot.

2 boda

6. Kako se naziva slovensko pismo čiji su tvorci Ćirilo i Metodije?

1. ćirilica
2. latinica
3. glagoljica

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

7. Zaokruži broj ispred riječi u kojoj je izvršeno jednačenje suglasnika po zvučnosti i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. jampski
2. poetski
3. metaforičan
4. prozaičan

1 bod

8. Jedan književnik ne pripada skupini. Prepiši njegovo ime i prezime imenujući književnoistorijska razdoblja.

Petar II Petrović Njegoš	Aleksandar Sergejevič Puškin	Branko Radičević
Petar I Petrović Njegoš	Džordž Gordon Bajron	Laza Kostić

2 boda

9. Napiši ijekavske oblike sljedećih riječi:

uvek _____

osmeh _____

rečnik _____

sprečavanje _____

2 boda

10. Pročitaj odlomak iz *Gorskog vijenca*, pa odgovori na pitanja.

Vuk Mićunović

Što je fajde kriti ono što je?

Onakvoga sivoga sokola

Crnogorka još radala nije!

Ne mogaše čovjek nigda znati

al' je zgodni ali je valjasti,

al' je mudri ali je ljubavni!

Šest putah sam s njim na muku bio

đe prah gori pred oči junačke...

A) Ko je junak o kom govori Vuk Mićunović?

1 bod

B) Zaokruži broj ispred tipa karakterizacije tog junaka.

1. direktna karakterizacija
2. indirektna karakterizacija

1 bod

11. A) Odredi vrstu riječi u rečenici: *Ti ljudi slijede jednu misao i ne odustaju.*

Ti _____, ljudi _____,

slijede _____, jednu _____,

misao _____, i _____,

ne _____, odustaju _____.

2 boda

B) Objasni upotrebu zareza u rečenici: *Džordž Dore, direktor biblioteke, i njegov asistent Skot Amej su gospodinu Fajneliju dali adresu.*

1 bod

Pročitaj odlomak, pa odgovori na 12, 13. i 14. zadatak.

Verovao je da će, ovoga puta, doživjeti nešto što one druge nisu mogle da mu dadu i verovao je da mora postojati u njegovom životu neko doba u kom će mu biti prijatno i dobro, lako kao na nebesima, kao što je njegov brat verovao da mora negde biti neka dobra i krasna zemlja, kuda svi treba da se isele.

12. Navedi autora, kao i naziv književnog djela iz kojeg je odlomak.

1 bod

13. Napiši ime junaka na kojeg se odnosi odlomak.

1 bod

14. Ko je doprinio da junaku iz odlomka „ovoga puta“ bude „prijatno i dobro“?

1 bod

15. „Tako je to!“ nastavi on, „ti ljudi slijede jednu misao i ne odustaju. Žedni su samo jedne vode s jednoga izvora, koja često nije ni dobra; i prodaju svoje žene i djecu samo da bi je se napili; prodali bi i dušu vragu.“

Rečenicu izgovara Votren, junak romana *Čiča Gorio*. Navedi na šta se može odnositi metafora o žeđi uzimajući u obzir cjelokupan sadržaj djela.

1 bod

16. Šta Antigonu vodi u smrt?

1. osvetoljubivost
2. pravdoljubivost
3. slavloljubivost
4. vlastoljubivost

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

17. Sadržaj strofe Kostićeve pjesme *Santa Maria della Salute* zasnovan je na kontrastu. Pročitaj strofu i napiši između čega je, u prenesenom značenju, ostvaren kontrast.

Zar nije lepše nosit' lepotu,
svodova tvojih postati stub,
nego grejući svetsku grehotu
u pep'o spalit' srce i lub;
tonut' o brodu, trunut' u plotu,
đavolu jelu a vragu dub?
Zar nije lepše vekovat' u te,
Santa Maria della Salute?

1 bod

18. Pored imena junaka napiši naziv književnog djela u kojem se javlja.

1. Karađoz _____
2. Furlan _____
3. Vlah Alija _____

2 boda

Pročitaj pjesmu *Naš stari dome* Alekse Šantića, pa odgovori na 19, 20. i 21. zadatak.

NAŠ STARI DOME

Naš stari dome, kako si oronô!
Kapije tvoje niko ne otvara,
po njima mirno crv dube i šara —
grize, kô čežnja jedno srce bono.

Evo mi sobe! O duvaru jošte
ikona visi, prašljiva i sama,
i u me gleda i šapće iz rama
o dobu sreće, djetinjstva, milošte.

Ovdje sam prve stihove napisô,
ovdje je s dušom poletila misô
visoko, tamo gdje se istok žari.

Ovdje mi negda bješe raj... A sada?
Na moje srce grobna zemlja pada,
i ja se rušim kô ti, dome stari...

19. Zaokruži broj ispred vrste pjesme i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. deskriptivna
2. socijalna
3. elegija
4. ditiramb

1 bod

20. Kako se naziva ova pjesnička forma?

1 bod

21. Koliko stihova treba dodati prvoj strofi da bi bila oktava?

1 bod

22. Pročitaj odlomak iz romana *Na Drini ćuprija*, pa odgovori na pitanje.

Svet se navikao na uzbuđenja; uzbudljive vesti nisu više bile retkost i izuzeci nego svagdanja hrana i prava potreba. Celokupni život se nekud ustremio, naglo ubrzao kao što potočna voda ubrzava svoj tok neposredno pre nego što se prelomi, obori niz strme stene i pretvori u slap.

(Na Drini ćuprija, Ivo Andrić)

A) Na period čije vladavine se odnosi citat?

1 bod

B) Dokaži primjerima iz djela da se život u kasabi „naglo ubrzao“.

2 boda

23. 1. Maj Uskršnji praznici 8. mart Nova Godina

Iz datog niza prepisi tačno napisani primjer.

1 bod

25. Ponuđene su dvije teme za pisanje eseja. Zaokruži broj ispred teme koju si odabrao/odabrala. Oblikuj esej koji sadrži od 250 do 300 riječi.

- Prilikom razvijanja teme, koristi relevantne primjere/podatke uz argumentovanje sopstvenih stavova.

- Poštuj zahtjev o broju riječi +/-10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje).

- Vodi računa o jezičkoj pravilnosti i čitljivosti teksta.

1. Književna djela u stripu

Uputstva za pisanje eseja:

→ Ukaži na različite stavove i razloge čitanja/nečitanja književnih djela.

→ Iznesi mišljenje o književnim djelima u stripu kao aktuelnoj pojavi.

→ U obliku zaključka navedi koje bi književno djelo rado čitao/čitala u formi stripa i obrazloži zašto.

2. *Gospoda Glembajevi* – sunovrat porodice

Uputstva za pisanje eseja:

→ Ukaži na osnovne odlike djela (autor, vrsta, pravac).

→ Ukaži na moralno, materijalno i fizičko propadanje Glembajevih.

→ U vidu zaključka objasni pojam glembajevštine kao ključnog uzroka za sunovrat porodice.

13 bodova

